

Mjólka- prísirnir.

Vit hava gjørt tað til eina av okkara aðaluppgávum at geva flest møguligum ognarleysum jørð til uppdyrkingar, helst so frætt, at hildin kann vera ein kúgv í húsini.

Tað sigur seg sjálvt, at í hesari uppgávu okkara liggur júst at fáa traðarmanninum tey liviligastu kor: umstøður til framleiðslu av mest møguligari grøði til og bestu solufikindum fyri tí, ið traðarmaðurin kann framleiða meiri av mjólk, eplum, rótum og øðrum út um tað, ið hann sjálvur hevur brúk fyri.

Men samstundis sum vit eru fyri at veita traðarmanninum so góðar prísir sum møguligt fyri tað, ið hann kann selja, eru vit árvaknir yvir, at hin ognarleysi, sum t. d. ongan mjólkospan eigur, men hevur nógv barnamunnar at metta, ikki skal fáa mjólkina ov dýra.

Tað er tí eyðvítið, at vit megu rópa varskó, tá ið bóndur krevja mjólka- og kjøtprísir upp í topp uttan at leggja lag í, um tey fátæku eru fýr fyri at keypa. Hetta er ein órættvísur politikkur — og hetta er ein steinbýttur politikkur fyri jarðbrúkarin. Tí missir jarðbrúkið ta ognarleysu arbeidara- og fiskimannafjöldina sum keypara, duga ongar prísásetingar — tí tá er at kvíða fyri, at solan verður so lítil, at einki verður vunnið, men tap í stórum fyri jarðbrúkararar.

Vit hava tí hildið fast við, at ásetur hitt almenna t. d. hægri mjólkaprísir fyri at veita traðarmanninum — og harvið stórbóndanum við — størri vinning av sliti sínum, má tað skipast soleiðis:

- 1) at hin keypandi ognarleysa fjöldin ikki vegna hin høga prísir noyðist at minka um keypið,
- 2) at traðarmaðurin verunliga kemur at fáa ein meirprís, og at tað ikki verður sum higartil, har ið ein munandi framleiðsluóking av mjólk bert hevur borið við sær ein minni mjólkaprís pr. l. til jarðbrúkarin av tí, at mjólkir er farin til ostagørð ella hevur verið send aftur í súrum skili,
- 3) at tað ikki bert verður talað um at áseta ein „problematiskan“ mjólkaprís — ein prís sum kanska einans kemur meiarfunum til góðar — men at tað við fíni og eldhuga verður tikið við at veita traðarmanninum biligasta fòður.

Til 1.: Verður mjólkaprísurin settur munandi upp, megu tey einstaku barnaheimini fáa rabatkort, ið svára til prishækkanina.

Tær stóru inntøkurnar og hin stóra hækkanin av kjøtprísinum eiga at rinda hesi rabatkort.

Hesi rabatkort vilja verja móti minkan av mjólkasøluni og gera, at mangur, sum áður ikki hevði ráð til at keypa ein mjólkasopa, kann koma at keypa eitt sindur av mjólk — tey vilja altso økja um mjólkadrekkningina og harav um mjólkafarmleislu.

Til 2.: Mjólkaprishækkingin fer fram soleiðis, at samstundis sum hægsti prísir verður settur fyri útsoluna, verður minsturprísir settur fyri, hvat ið mjólkasølustoðirnar skulu geva traðarmanninum og mjólkaproducentinum í síni heild. Hartil skulu mjólkasølustoðirnar hava keypskylda viðvíkjandi góðari mjólk.

Til 3.: Grasið og fòðurgrøðin skulu fáa frið at vaksa. Seyðurin má tí, um ikki vetrarfríðing heinavegin kann gjøgnumforast, fara so tíðliga av lønum og so seint inn aftur á bóin, at tað av sonnum kann sigast, at gras- og epla- og rótavøksturinn ikki verður nervaður.

Sum nú er stalt, fær traðarmaðurin bert ein brotspart av tí grasi, hann annars vildi fingið, um grasið fekk frið fyri seyðinum. Harav verður hansara mjólkafarmleisla ov dýr.

Kraftfóðrið, ið keypt verður til Føroyar, skal keypast í stórum, og jarðbrúkarin skal fáa tað fyri heilsuluprís.

Tá ið javnaðarmenn sambært við hesar tankar hava hildið fram, at mjólkaprísir og mjólkafarmleisla má víðgerast soleiðis, at teir treingjandi traðarmenninir verunliga vinna meir fyri sið starv, uttan at hin ognarleysi og ofta arbeidsleysi fátæki verður nervaður av tí, hava ymsir stórbóndur „roynt at skilt“ okkum soleiðis — og fortalt fólki tað — sum um vit vóru ímóti til styðja mjólkafarmleislu og traðarmannin.

Men av hesi okkara frágreiðing sær hvør skilamaður, at hetta er rong tala, og at sannleikin tvørturímóti er tann, at verður ikki farið fram nakað soleiðis, sum her av okkum er ávist, verður eingin verunligur bati at finna hjá traðarmanninum, ið selir mjólk.

Veri sinnilig!

Vissir menn her á landi hava lagt adressu inn á ting um nú beinan vegin at innføra sjálvstýri, tí nú skal ikki vera tryggjandi liv undir verandi stjórnarskipan.

Javnaðarmenn hava verið ímóti hesum, tí ein tilik bráskundarskipan av okkara samfelagsviðurskiftum vil bera við sær:

at allar tær milliónur av donskum peningi, sum smámennt sum stórmenn eiga standandi í okkara peningastøðum vilja við innføring av særligum føroyskum pengum verða stroknir sum virðileysir.

at vit onga heimild koma at hava til at leggja hond á tey donsku skipini og skipa upp tey milliónvirði av vørum, ið liggja í teim.

Týskland hevur góðkent hina donsku krónuna at hava virði av hálvum rikismarki, og frá Onglandi ljóðar, at tað góðkennir og vil verja alt, ið er undir donskum flaggi.

Nú eru so sanniliga ikki stundir at fara fram eftir fummum, men sanniliga taka støðu, so minst møguligt fer í skeljar og fyri skeytið.

Eitt er at hugsa um, tað er at verja tað, vit eiga av virði og arbeidsmegi, og av allari orku skipa so fyri, at økt verður um okkara virði og alt, ið tryggjar okkara fólki móti svølti og neyð.

„MIRA“ álopin av týskum flogførum.

Nakrar dagar áðrenn Týskland gjørdi seg inn á Noregrættist, at norska ferðamannaskipið „Mira“, ið „Bergenska“ eigir, hevði verið fyri bumbuálopi av týskum flogførum í Norðsjónum. Skipið var á ferð frá Newcastle til Bergen, og 100 menniskju vóru umborð á tí.

Teir týsku fløgvararnir — okkum kunnugt vóru teir bert tveir — gjørdi 8 álop á skipið. Teir komu reiðiliga nær at tí, áðrenn teir tveittu bumburnar; men til alla lukku raktu teir ikki. Tvær bumbur sprongdust í sjónum so nær skipinum, at tað notraði, eins og tað hevði sigt seg á minni; men ongan skaða fekk tað.

Ein enskur kanónbátur skjeyt eftir fløgvarunum, og tó at hin tungi sjógvurin mátti gjørt alla tilfíka skjóting úrslitaleysa, eydnadist tað honum at skjóta annað fløgvarið niður og raka hitt so meint, at tað ikki var fært fyri at vinna aftur til Týsklands, men mátti biðja Noreg um loyvi at neyðlenda. Hetta varð látt, og so skjótt teir høvdu lent, setti manningin eld á fløgvarið.

Tó at „Mira“ ikki var rakt, høvdu fleiri fólk umborð fingið „sjokke“, og eitt var deytt av ræðslu.

Eitt lík rekur upp.

Um miðdagsleitið miðvikudagin 3. apríl són menn eitt lík flóta inni fyri Gomlubrúgv í Vágshotni. Bátur varð flotaður, og líkið varð tikið upp á land og flutt út á landssjúkrahúsið.

Kjartan Ólafsson, ið hvarv 10. februar í ár, var aftur funnin.

Íslendingurin Kjartan Ólafsson varð um 7-tíðina leygarkvöldið 10. februar funnin drukkin á kaiuni og tikin á politistasjónina, hadani hann segðist at hava brotið út sama kvöld millum klokkan 11 og 11½. Síðani tá hevur eingin sæð hann, fyrr enn hann nú, slakar 2 mánaðir seinri varð funnin aftur sum lík.

Tað merkiliga við hesi hending er, at so lítið varð sóknast eftir manninum.

Tað hevur altíð verið siður í Føroyum — og sama í Íslandi — tá menn hvørva, at fólk verður sett at leita. Men her varð lítið — fyri ikki at siga einki — gjørt. Vit vóna, at hetta ikki skyldast teirri orsök, at tað í hesum tilfelli ikki var ein Føroyingur men ein Íslendingur, sum horvin var. At Kj. Ólafsson onga ætt hevði í Føroyum, sum við fullum rætti kundi taka sær av sakini, skuldi eftir okkara tykki einans kunna givið politimeistarinum friari hendur at tikið tær avgerðir, ið hann helt kravdust. Tað hevur ikki verið siður Føroyinga at tikið nakað fyri at sóknast eftir fólki, ið burtur er blivið, hvørt tað so er á fjøllum ella á sjónum. So ótti fyri at hitt almenna skuldi koma at leggja stórvegis av peningi út, átti ikki at verið til meinboga.

Hví lat politimeistarinn tá ikki eina reiðiliga eftirleitan seta í gongd longu sunnudagin 11. februar?

At maðurin brýtur út, er einki at lasta politiið fyri — tað hendir so mangastaðni; men tá tað hevur læst ein mann inni, so halda vit, at tað samstundis hevur álagt sær alla ábyrgdina av honum. — Tí

skuldi einki verið spart fyri at funnið mannin aftur — deyðan ella livandi!

Teir telegraferaðu til „Lyrus“, til politiið í Bergen og vistisinni til Vágs; men hetta er øll tann eftirkannan, teir eftir okkara vitan, hava gjørt.

Mánakvöldið hin 12. februar kl. 6, um 2 samdøgurð eftir, at maðurin var horvin, sendi politiið boð eftir tveimum Íslendingum, sum búsettir eru í Havn. Teir vórðu spurdir, um teir vistu nakað um Kj. Ólafsson aftaná kl. 6 leygarkvöldið. Annar teirra hevði sæð hann kl. 6 men ikki seinri. Politimeistarinn nevndi ikki eitt orð um, at teir høvdu haft mannin inni læstan frá klokkan o. u. 7 sama kvöldið til klokkan gott 11.

Týsdagin biður politiið við gotuuppsløgum fólk, sum moga: ligt vita nakað um mannin aftaná kl. 3 (!?) leygardagin, siga sær frá. Teir siga, at hann møguligvis „flakker om“.

Hetta er tað fyrsta, Havnarfólk yvirhøvur fáa at vita um, at maðurin er horvin. Og hví vildi politiið støðugt einki nevna um, at tað hevur haft hann inni læstan innanfyri hetta tíðarskeiði í einar 4 tímar. Vit siga ikki hervið, at politiið hevur ætlað at dult nakað fyri fólki — tað verði langt frá okkum. Men júst tí kemst okkum hetta so logið. Høvdu teir menn, sum boðaðu politinum frá, at Kj. Ólafsson lá á kaiuni, ikki kent hann, høvdu vit tá nakratíð fingið at vita, at hann var tikin inn á politistøðina hetta kvöld?

Frá politistøðini eru eini 40—50 fótatet oman á Vágshotnsbrúgv. Har er maðurin farin. Og á vanni hevur hann lætið liv. Har hava menn fyrr lætið liv, uttan at hava ætlað at gjørt sjálmorð. Ein skuldi tí trúð, at hitt fyrsta, politimeistarinn gjørdi, var at lata leita á sjónum í Vágshotni men tað varð ikki gjørt. Tí hevur líkið helst ligið á o. u. tveimum favna vatni í næstan tveir mánaðir og varð afturfundið undir viðurskiftum, vit ikki vilja nevna.

Ensk herskip á Havnini.

Um miðdagsleitið í gjár komu 2 ensk herskip á Havnina. Teir officerar vitjaðu amtmannin, og stutt eftir, at teir vóru komnir umborð aftur, fóru skipini av stað aftur.

Tað er líkt til, at hesi skip komu hiðar at fyrireika landgongu ensku hermanna í Førum. Um so er, kunnu vit vænta fleiri enskar „gestir“ snarlga.